

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

126. An matrimonium Infidelium, cùm ambo baptizantur, fiat
Sacramentum, eisque gratiam conferat? Ex p. 3. tr. 4. res. 252. aliàs 253.
p. 407.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Hurtad. de matrim. disp. 8. diff. 14. num. 52. Poncius lib. 9. cap. 4. num. 10. Perez disp. 36. scilicet. 8. num. 2. & alij. Et ratio est: quia dissolutio matrimonij fieri non potest, nisi ex diuina concessione: at nullibi inuenitur concessum, Professione one Religionis dirimi matrimonium consummatum infidelium: nam, esto, matrimonium contracto, dirimatur, id prouenit, ne coniux conuersus cogatur, vel cœlibem degere, vel habitare cum infideli obstinato, & periculum peruersionis inducente, reddaturque ei conuersio onerosa. Quæ ratio omnino cessat Religione assumpta, cum iam ipse liberè assumat vitam cœlibem. Non igitur ex privilegio concessio dirimendi matrimonium, alio matrimonio assumpto, inferri potest dirimi Religionis Professione. Neque item censenda est hæc dissolutio concessa ex concessione dissolutionis matrimonij rati fidelium: tum, quia est casus diuersus: tum, quia non militat eadem ratio: sicut potest fidelis, non obstante matrimonio rato, ad Religionem transire, poterit etiam infidelis conuersus post matrimonium consummatum, tamen alius conuertatur, quod merito ipsemet Sanchez disp. 76. num. 3. & 7. negat. Ad argumentum verò, quod adducit Sanchez respondetur, regulam illam: *Si vincio vincentem te à fortiori vincam te*, non semper habere locum in his, quæ constant ex iure positio, nisi quando eadem ratio in utroque militat, & quando utrumque ex eodem iure constat in presenti autem casu, neque currit eadem ratio, neque utraque dissolutio fit ex eodem iure: quia dissolutio matrimonij antiqui iam consummati conuersi fit iure diuino Christi per matrimonium nouum ratum; dissolutio verò matrimonij rati per Professionem, fit tantum iure Ecclesiastico.

quo à Christo solutio concedatur: conceditur autem prædicto matrimonij casu, quo coniux vnus ad fidem conuertatur alio tenente conuerti, in quo à matrimonio, quod est Sacramentum, differt. Ego puto utramque sententiam esse probabilem, licet secundam existimem probabiliorem.

RESOL. CXXVI.

An matrimonium infidelium, cum ambo baptizantur, fiat Sacramentum, et sique gratiam conferat? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 252. alias 253.

§. 1. Prima opinio affirmat solam Baptismi suspensionem sine alio nouo consensu, efficere matrimonia infidelium verum Sacramentum. Et ita docet Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 9. num. 5. quia statim ac baptizantur, matrimonium illud repræsentat vnionem Christi cum Ecclesia, cum in Christi fide contractum perseueret, efficiaturque indissolubile, saltem vt matrimonium ratum fidelium. Ergo statim, ac baptizantur, efficitur Sacramentum. Sed hæc Sanchez sententia mihi displicet, quia si hoc sufficeret, sequeretur fideles consummantes matrimonium, conficere nouum Sacramentum, & matrimonium, quia quod prius poterat per dispensationem Pontificis, & ingressum Religionis solui, & tantum repræsentat vnionem Christi cum Ecclesia per gratiam; efficiunt insolubile, & repræsentans vnionem Christi per Incarnationem, vt habetur cap. de bigamis 5. de bigamis, sed hoc dicere est absurdissimum. Ergo.

Sup. hoc ex doctrina §. penult. & vltim. Refol. præterita, cursum ad medium §. vlt. à vers. Neque, & supra in Ref. 118. §. vltim. ante mediū, à vers. Sicut etiam.

2. Secunda opinio docet, quod tunc primum matrimonium infidelium rationem Sacramenti assequitur, cum post Baptismum, vel noui consensus mutui exprimentur, vel præcedentes per aliqua externa signa: & probabile est non esse opus, vt Sacerdos, vel testes præsententur, sed vt dixi, sat est primum matrimonium de nouo signis externis ratum habere iuxta Ecclesiæ intentionem; verum est, quod si infideles coniuges baptizentur, nolint tamen de nouo in Christo contrahere, vel ratum habere præteritum coniugium secundum Ecclesiæ intentionem ad recipiendum istud Sacramentum, non videntur damnandi mortalis, sed absque Sacramento vt possunt pristino, & ita docet Rebellius part. 2. lib. 2. quæst. 7. n. 2. Bellarminus lib. 1. de matrim. cap. 5. & cap. 15. & alij.

3. Sed mihi tertia opinio magis placet, quæ asserit matrimonium contractum inter infideles, non posse fieri verum Sacramentum, etiam si postea baptizentur. Et ita docet Basilius Pontius de matr. lib. 1. cap. 9. n. 8. Gabriel Valquez tom. 2. in 3. part. disp. 138. cap. 5. & tom. 4. disp. 2. de matrim. cap. 10. Egidius Coninch de Sacram. disp. 24. dub. 2. concl. 6. num. 25. Et ratio est, quia matrimonium est essentialiter contractus inter baptizatos initus, qui hic nullo modo poni potest; nam neque contractus præteritus fuit initus inter baptizatos, & iam nullo modo in se existit, neque tales possunt de nouo matrimonium contrahere, quia sibi non possunt mutuo corpora tradere; nemo enim potest alteri tradere, quod non est suum, & quia neuter iam habet potestatem proprii corporis, vt docet Apostolus 1. Cor. 7. ergo non possunt ea sibi mutuo tradere. Fateor tamen cum Coninch vbi supra num. 28. credibile esse Deum talibus maiores dare gratias præuenientes ad ferenda incommoda matrimonij, quam dat infidelibus, non ob Sacramentum matrimonij, sed quia fideles sunt, quibus ratione fidei, ac Baptismi diuinæ gratia magis debita, & vbique parata est.

RESOL.

Sup. hoc In ref. not. præterita etiam in fine.

Sup. hoc In tom. 3. tr. 1. Ref. 99.

Sup. hoc Sacramento late in Ref. seq. & in alio §. eius not.

RESOL. CXXVII.

An excommunicati contrahentes matrimonium peccent dupliciter ex eo, quod non solum Sacramentum recipiant in excommunicatione, sed etiam ex eo, quod conferant, cum iuxta communem sententiam contrahentes sint Ministri huius Sacramenti? Ex part. 5. tract. 9. Ref. 85.

§. 1. Ad hunc casum ita Respondet Præpositus in 3. part. quest. 2. de excomm. dub. 8. n. 5. 1. Ex dictis videtur sequi, quod contrahentes matrimonium in excommunicatione non solum peccent mortaliter, sed quod sacramentum recipiant in excommunicatione, sed etiam ex eo quod conferant, cum iuxta communem sententiam contrahentes sint Ministri huius Sacramenti, non videtur tamen improbabile, quod ex eo capite non peccent contra censuram, quia si bene pendantur Canones, quibus vetatur excommunicato ministrare Sacramenta, solum agunt de Clerico. Ita ille, & ego.

Sup. h's Ministri iure supra in Ref. 90. & in fine Ref. 115.

RESOL. CXXVIII.

An, qui matrimonium contrahit cum excommunicato, peccet mortaliter? Et quid, si denunciatus sit, aut notorius Clerici percussor? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 267. alias 268.

§. 1. Prima opinio affirmat, & ita docet Petr. de Ledefina de matrim. quest. 59. art. 1. §. pen. Vigerius lib. inst. cap. 16. §. 7. verb. 8. impedim. 1. & saltem peccare non explicando culpæ qualiter, docet D. Thomas in 4. dist. 39. quest. unica, art. 5. ad 5. Toletus lib. 7. cap. 7. num. 1.

2. Secunda opinio distinguit, & illam docet Bassilius Pontius de matrim. lib. 6. cap. 10. num. 3. ubi sic ait. Petere ab alio excommunicato siue denunciato, siue non denunciato, ut contrahat, dum ille absolutus ab excommunicatione non potest, quia non habeat copiam absolventis, ut si sit excommunicatio reservata à iure, vel ab homine, peccatum mortale est, quia petitur ab eo actus, quem non potest facere bene, sed necessariò malè. At si potest absolvi, quia copiam habet, nec peccat, qui contrahit cum excommunicato, siue denunciato, siue secus, quia petit ab illo actum, quem potest bene facere, & sine peccato, & sua culpa facit malè; unde duo peccata erunt in eo, qui contrahit cum excommunicato excommunicatione maiori, quando absoluti non potest ab ea excommunicatione, antequam contrahat, & quia ipse communicat in Sacramentis cum illo, & quia inducit illum ad indignè ministrandum, & recipiendum, imò tria peccata committit, est enim causa duorum peccatorum in proximo. Ita Pontius.

3. Tertia opinio, quam ego sequor, absolute negat ullam esse culpam contrahere scienter cum excommunicatione maiori ligato, nisi denunciatus sit, aut notorius clerici percussor. Et ita docet Gutierrez de matrim. cap. 83. num. 7. & ante illum Sanchez tom. 2. lib. 7. disp. 11. num. 8. ex favore Concilij Constantiensis, & ex aliis rationibus, quas videbis apud Sanchez, nam ego brevitati studeo.

RESOL. CXXIX.

An contrahere cum impedimento dirimente sit duplex

peccatum? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 296. alias 297.

§. 1. Affirmativam sententiam docent vniuersissimi, & cum magna probabilitate ait Petrus Ledefina de matrim. quest. 59. art. 1. disp. 3. par. 1. concl. 2. quia ultra culpam irrationabilis iuris naturalis, aut Ecclesiastici, secundum quod est impedimentum, reperitur sacrilegium irritationis Sacramenti matrimonij.

2. Verùm mihi contraria sententia placet, quia cetera Sacramenta habent iure diuino præscriptam materiam, & formam certam, ac determinatam, solum Sacramenti rationem subeunt, ac præinde materia, & forma non possunt adhiberi, quia sine esse materia, ac forma Sacramenti, quare si sit aliud, ut sit ut Sacramentum irritetur, est sacrilegium. At matrimonium ultra Sacramenti rationem est contractus quidam naturalis, nec habet præscriptam materiam & formam determinatam, sed consensus contrahentium legitimis verbis, iuribus, aut literis, aut per procuratorem expressis. Vnde Ecclesia, iure naturali irritante consensus inter aliquos, qui matrimonio copulantur, non ipsi irritum Sacramentum efficiunt. Quantum enim ex sua parte est, vnde de contrahunt, sed ius Ecclesiasticum naturale statuens id impedimentum, illud irritat. Hec comit Sanchez tom. 2. lib. 7. disp. 5. num. 1. & post illum Fulcius tom. 1. tractat. 10. part. 2. cap. 1. num. 1.

RESOL. CXXX.

Quot peccata committat, qui sciens contrahit matrimonium cum impedimento dirimente? Et an impedimenta matrimonij addant novam malitiam, etiam in copula fornicaria, distinetur explicandum in confessione? Ex part. 10. tract. 6. & lib. 6. Ref. 82.

§. 1. Casus est practicabilis, & duo committentur peccata docet Cornich de Sacram. disp. 90. Ref. 2. dub. 2. num. 19. & nominatum contra me Patet Augustina de Sacram. matrimony, quest. 97. art. 5. quia in tali casu præter peccatum inobedientie contra ius naturale aut Ecclesiasticum, quo impedimentum fuerit introductum, etiam reperitur peccatum sacrilegij irritationis Sacramenti contra Religionem. Inque fideles qui sciunt, matrimonium apud nos eleuatum esse ad statum Sacramenti, & sciunt se cum impedimento dirimente reddere nullum, & irritum Sacramentum, videntur ex hac etiam parte delinquere. Et hæc irritatio reuera cadit, non solum super contractum contractus, sed concomitanter etiam super rationem Sacramenti. Et lex quidem irritans lata est ab Ecclesia: sed ut in facto ita contrahatur matrimonium, quod sit nullum, & irritum, prouenit, & fit ab ipsis contrahentibus, qui cum tali impedimento, & contra talem legem contrahere tentant.

2. Verùm plus addit doctissimus Pater Mastillon de Sacramenti. tom. 5. disp. 63. sect. 5. num. 69. ubi sic ait: Dico secundò, peccatum eorum, qui scienter, & sponte contrahunt cum talibus impedimentis, habere communiter triplicem malitiam. Vnam inobedientie contra legitimum præceptum Dei, vel Ecclesie prohibentis grauius contrahere cum illis, alteram sacrilegij; contra Religionem & reuerentiam debitam Sacramento, quod sua culpa irritum reddunt: tertiam contra castitatem, ordinando (re faciunt communiter) talem contractum ad habendam copulam præ textu veri matrimonij. Dixi autem, & communiter; quia postrema intentio potest esse quando